

Petak, 18. januar 2008.

Statusna konferencija

Otvorena sednica

Optuženi Gotovina i Markač su pristupili Sudu

Optuženi Čermak je na privremenoj slobodi

Početak u 10.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite

SUDIJA ORIE: Molim vas gospođu sekretarko da najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro časni Sude. Ovo je *Predmet IT-06-90-PT, Tužilac protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača.*

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospođu sekretarko Dobro jutro svima na ovoj statusnoj konferenciji u predmetu protiv gospodina Gotovine i ostalih. Molim da nam se strane predstave. Da počnemo prvo sa Tužilaštvom?

TUŽILAC TIEGER: Dobro jutro časni Sude. Alan Tieger, Stefan Waespi, Laurel Baig i referentkinja predmeta Donnicaa Henry-Frijlink za Tužilaštvo.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Tieger. Za Odbranu gospodina Gotovine?

ADVOKAT KEHOE: Da. Dobro jutro, časni Sude. Gregory Kehoe, Luka Mišetić i Ana Katalinić za generala Gotovinu.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Kehoe. Za Odbranu gospodina Čermaka?

ADVOKAT KAY: Steven Kay sa Tihomirom Makom, referentom za predmet.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Kay. I na kraju, za Odbranu gospodina Markača?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Dobro jutro, časni Sude. Ja sam Goran Mikuličić. Uz mene je gospodin Tom Kuzmanović i *case manager* Vlado Rendulić.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Mikuličiću. Ova statusna konferencija se održava nešto ranije nego obično, jer je došlo do razvoja u jednom drugom predmetu, zbog čega bi sa ovim predmetom mogli da počnemo ranije nego što je bilo predviđeno. Statusna konferencija je u većoj meri pripremljena na konferenciji po *Pravilu 65 ter* koji je održan ranije ove nedelje. Pročitao sam transkript sa tog sastanka po *Pravilu 65 ter* tako da sam informisan o svemu što je tamo bilo rečeno, pa nema potrebe da se stvari ponavljaju, osim ako ne postoje određena pitanja kojima bi trebalo posvetiti posebnu pažnju. Proći ću kroz većinu tema, ponekad i veoma kratko, i sada ću početi sa prvom takvom temom - da utvrdimo kakvo je zdravstveno stanje optuženih. Ali pre toga želim da se uverim da vi gospodine Gotovina i vi

gospodine Markač možete da pratite postupak na jeziku koji razumete. Da li je to tačno?
Gospodine Gotovina?

OPTUŽENI GOTOVINA: Časni Sude, točno, hvala na pitanju.

SUDIJA ORIE: Gospodine Markač?

OPTUŽENI MARKAČ: Časni Sude, točno je.

SUDIJA ORIE: Gospodin Čermak nije prisutan i to uz sopstveni pristanak?

ADVOKAT KAY: Tako je, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da sada porazgovaramo o zdravstvenom stanju optuženih. Na osnovu onog što je rečeno na konferenciji po *Pravilu 65 ter*, zaključio sam da nije bilo određenih zabrinutosti u vezi zdravstvenih stanja optuženih o kojima bi trebalo da se govori tokom ove statusne konferencije. Da li sam to dobro razumeo gospodine Kehoe?

ADVOKAT KEHOE: Da, kada je reč o generalu Gotovini.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Kay?

ADVOKAT KAY: Da, za gospodina Čermaka.

SUDIJA ORIE: I gospodine Mikuličiću?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, gospodin Markač ima stalnih problema sa zdravljem, ali se nalazi pod kontrolom liječnika u pritvorskoj jedinici, tako da u tom smislu sada nemamo nekih zahtjeva ili problema.

SUDIJA ORIE: Da. Onda ću preći na sledeće pitanje, jer ovom pitanju nije potrebno posvetiti posebnu pažnju u ovom trenutku. Mislim da je kontekst ove statusne konferencije dovoljno jasan. Očekivalo se da će *Predmet Haradinaj* trajati više meseci tokom 2008. godine, ali kako nema postupka po *Pravilu 98 bis* i kako Odbrana u tom predmetu neće izvoditi dokaze, presuda će uslediti daleko pre nego što se očekivalo, a to ubrzava početak postupka u ovom predmetu. Da li postoji neko pitanje... doći ćemo do pitanja datuma početka suđenja, a da li imate neki komentar u vezi ove stvari? Ukoliko nemate, voleo bih sa vama da razgovaram o dve teme koje veoma brinu Pretresno veće. Prva tema je utvrđivanje datuma pretpretresne konferencije i početka suđenja, a drugo pitanje se odnosi na procenu koliko će samo suđenje trajati. O oba ova pitanja je razgovarano tokom konferencije po *Pravilu 65 ter*, ali su to pitanja o kojima je potrebno u ovom trenutku reći nešto više. Kao prvo, ja ću to da učinim samo jednom. Želeo bih da vam objasnim da ja još uvek ne znam ko će se od sudija naći u ovom predmetu. To znači da bi neke odluke trebalo sada doneti čak iako ne znamo ko su ostale sudije. Međutim, o nekim pitanjima bih želeo da zajedno donesem odluku sa mojim kolegama sudijama. Ali naravno, vi razumete da početak suđenja nije pitanje koje možemo da ostavimo po strani, jer ukoliko se ne potvrdi kada će početi suđenje,

verovatno neće biti ni ostalih sudija. Pročitao sam koje su zabrinutosti kada se radi o većini zastupnika Odbrane, iako ne svih na isti način, o obavezama koje imaju u drugim suđenjima širom sveta, o porodičnim praznicima koji su planirani, ja vam neću isticati moje planirane porodične praznike. Čak sam video da su neki od njih već i uplatili. Mogu vam reći da sam i ja učinio isto. Moraću od toga da odustanem ukoliko to bude potrebno, a to manje više očekujem od vas. Iako bih voleo da vi svi provedete tri nedelje sa svojim porodicama, to bi u krajnjoj instanci moglo da poremeti raspored suđenja. To neće biti prvi put da ću morati da odustanem. Ja ću pokušati to da izbegnem u svakom slučaju, ali to će biti moguće samo ako zaustavimo suđenje na tri meseca, jer ste vi u različitim terminima planirali svoje odmore. To važi takođe i za gospodina Tiegera i gospodina Waespija, iako me oni nisu obavestili da li su uplatili svoj odmor ili nisu. Mi smo to razmotrili, o tome sam razgovorao sa svojim osobljem, i predložiću nešto što sasvim sigurno neće umiriti sve vaše zabrinutosti – i one oko pripreme suđenja, kao i one oko drugih obaveza, bilo porodičnih ili poslovnih, ali ja predlažem sledeće: da se pretpretresna konferencija održi 10. marta; uvodne reči da budu iznete tokom te nedelje. Naravno da ćemo početi prvo sa Tužilaštvom a na Odbranama je da odluče da li će to učiniti tada ili kasnije. Ukoliko nam te nedelje ostane još vremena, bio bi saslušan i prvi svedok. U vezi zabrinutosti zastupnika Odbrane po pitanju spremnosti za početak suđenja, gospodin Tieger je pozvan na dogovor sa Odbranom o tome ko bi bio odgovarajući svedok za tu prvu nedelju. Dakle, sada govorimo o periodu od 11. do 14. marta. Ukoliko bude nekih preliivanja, 17. i 18. mart bi bili rezerva, ali svakako da ćemo nastojati da završimo sve u vezi uvodnih reči i svedoka koji tada bude pozvan zaključno sa 14. martom. Nakon toga bismo napravili pauzu i nastavili sa zasedanjem 7. aprila, kada bi krenuli punom brzinom, što u ovom trenutku znači rad pet dana u nedelji bilo pre ili popodne. Ovde je jedno od pitanja o kom ja ne mogu doneti konačnu odluku, jer kao što znate – u nekim predmetima sudije rade kao rezervne sudije, a u nekim opet kao redovne sudije. Pod tim okolnostima, mislim da verovatno nećemo biti u mogućnosti da zasedamo svih pet dana u nedelji, jer – da ne govorimo sada o nehumanom postupanju, ali očekivati od sudija da zasedaju pet dana u nedelji u dva predmeta jednostavno nije izvodljivo. Prema tome, ukoliko budu *ad litem* sudije imenovane za ovaj predmet, oni će zasedati i u nekom drugom predmetu, a mi ćemo onda verovatno u ovom predmetu raditi četiri dana nedeljno, ali ja o tome ne mogu da donesem odluku, budući da ne znam ko će biti ostale sudije. Samo da bih informisao strane, u tim ... ukoliko počnemo ili nastavimo sa radom 7. aprila, one nedelje koja počinje 5. maja je planirano da se ne zaseda. Kada se radi o letnjoj pauzi, ona formalno počinje u ponedeljak 28. jula, a završava u petak 15. avgusta. A u nedelju posle toga, onu nedelju koja počinje sa 18. avgustom i traje do petka 22. avgusta je takođe nedelja u kojoj nisu planirana zasedanja. Postoji još jedna nedelja bez zasedanja tokom jeseni, ali o toj nedelji ću razgovarati sa mojim kolegama sudijama kada budu jednom imenovani. To je ono što ja ovog trenutka predlažem, potpuno svestan da obe stvari u vezi kojih je rečeno – i po pitanju spremnosti za suđenje i u vezi ostalih obaveza, da to svakako neće ispuniti sva vaša očekivanja, a ja bih sada želeo da dam priliku i ostalim stranama da daju svoj komentar na ovaj predlog. Gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, mislim da je Sud juče upoznat sa zabrinutošću Tužilaštva.

SUDIJA ORIE: O osam nedelja.

TUŽILAC TIEGER: I Sud je nagovestio... znam da ste pročitali transkript sa pretpretresne konferencije, i ja prihvatam da to pitanje vi imate pred sobom, i pretpostavljam da i ono spada u kategoriju gde se sve zabrinutosti ne mogu razrešiti, i ja nemam...

SUDIJA ORIE: Mislim da ste govorili o osam nedelja minus dva dana, to je otprilike ono što ste rekli. Pored toga, ja bih još da dodam da raspoloživost predsedavajućeg sudije zavisi i od izricanja presude u predmetu u kome se i ja u ovom trenutku nalazim. Dakle, radi se o predlogu. Kada kažem da se počne 10-og sa pretpretresnom konferencijom, ne radi se o definitivnom datumu, jer je moguće da dođe do nepredviđenih okolnosti u drugim predmetima koje mogu da pomere raspored, ali mi ne možemo da čekamo dok se ne završi taj predmet i da tek onda pravimo raspored za ovaj predmet. Šta vi kažete, gospodine Kehoe?

ADVOKAT KEHOE: Da. Kao što sam juče rekao, ja imam određenu ličnu obavezu prve nedelje: 7., 8. i 9.-og prema ćerki u Sjedinjenim Državama i zbog toga sam to tražio. A profesionalno, trebao sam da se pojavim pred Sudom u Sjedinjenim Državama određenog datuma, a sve na osnovu informacije sudije Molotoa da ovo suđenje neće početi u narednih pet meseci, dakle pre 17.-og.

SUDIJA ORIE: 17.-og?

ADVOKAT KEHOE: Marta.

SUDIJA ORIE: Marta, da. To bi značilo da ukoliko bude preklapanja u prvoj nedelji, da ćemo svi naravno pokušati da završimo sa drugim obavezama do 14.-og, i onda vaš ko-zastupnik može rešavati stvari koje će ostati nerešene posle 14. marta. A to bi bilo jedan ili dva dana.

ADVOKAT KEHOE: Shvatam, časni Sude. Naravno, pošto ste i sami bili advokat, znate da neko ne može samo da se ušeta u sudnicu na dan početka suđenja, već da je potrebno vreme za pripremu, a takođe i moj klijent u Sjedinjenim Državama koga ja branim zaslužuje da budem pripremljen u tom predmetu.

SUDIJA ORIE: Svakako da ja to razumem, gospodine Kehoe, ali i mi imamo druga suđenja, tako da ukoliko uzmete dodatni dan za pripremu, mi to ne možemo... vi imate suđenje, gospodin Kuzmanović ima suđenje, pa porodične obaveze. Mislim, mi ne možemo da imamo još dva meseca kako bi vama izašli u susret. I kao što sam rekao ranije, ovaj predlog svakako neće ispuniti sve vaše želje.

ADVOKAT KEHOE: Da, gospodine.

SUDIJA ORIE: A onda naravno, tu su i ko-zastupnici. Imamo ko-zastupnike koji mogu da zamene zastupnike.

ADVOKAT KEHOE: Da.

SUDIJA ORIE: I zbog toga sam ja i pozvao gospodina Tiegera da se dogovori sa Odbranom i da u prvoj nedelji Tužilaštvo ne izađe sa ključnim svedocima, ali ja to naravno ne znam. Ukoliko nađete rešenje koje nije toliko dramatično da propustite nekoliko dana te nedelje, to bi onda moglo da utiče na prevazilaženje vaših trenutnih briga.

ADVOKAT KEHOE: Da, gospodine.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Kay, pretpostavljam da je vaš ključni problem pitanje pripremljenosti za početak suđenja?

ADVOKAT KAY: Da. Ali mi je u neku ruku sada lakše u odnosu na prošlu sredu, kada se kao datum pominjao 1. mart. Ipak smo dobili još 10 dana, a razumeo sam da će nakon uvodne sednice doći do još jedne pauze?

SUDIJA ORIE: Da, možda ćemo čuti jednog ili dva svedoka, ali neće biti težak raspored te nedelje 10. marta, a onda ćemo nastaviti sa radom 7. aprila.

ADVOKAT KAY: Da. Moja zabrinutost ostaje po tom pitanju, i ja nisam olako izneo stav na sastanku, i smatram da je Sud svestan obima ovog predmeta. Tokom protekla tri i po meseca ja sam se samo ovom predmetu posvetio, a i u budućnosti nemam nijednu drugu obavezu i nameravam i dalje da se potpuno posvetim ovom predmetu. Ali brine me da kada počnemo sa suđenjem, ja ću se tada potpuno na to fokusirati i tada će mi biti teško da se bavim pripremanjem jednom kada se to dogodi, i nadam se da je toga Sud svestan – da pripreme postaju sve teže i teže. Moram da istaknem da je Tužilaštvo imalo na raspolaganju mnogo godina kako bi se pripremiло za ovaj predmet, tako da za njih datum početka suđenja i nije problem. Ali iz pozicije Odbrane i moje perspektive, ja sam imao jako malo vremena da se pripreim za ovaj predmet. Pokušao sam da procenim gde ću se naći za otprilike dva meseca – 10. marta, i vidim da ima još mnogo stvari koje moram da obavim, i zabrinut sam da neću biti spreman za unakrsna ispitivanja, jer nećemo uspeti da pregledamo i razmotrimo sve materijale, ni ja, ni članovi mog tima, a organizovao sam prilično veliki tim kako bi mi pomogli po ovoj stvari. Ja tu ne govorim samo o sopstvenoj poziciji, već o tome da sam mnoge obaveze preneo na brojne ljude. Pre svega, počecu sa tehničkom podrškom u predmetu, pripremi za predmet, pa sve do pripreme same Odbrane, imajući na umu stav Suda da ćemo ići punom parom napred, i da neće proći mnogo vremena od završetka iznošenja dokaza Tužilaštva do početka iznošenja dokaza Odbrane. Tako da je moja odgovornost da omogućim progres u svim pravcima priprema. Ali ja tražim od Suda dodatno vreme. Obratio sam pažnju da predlog koji je iznet još uvek nije u formi odluke, i zbog toga molim Sud da ima na umu moju poziciju, jer je u najboljem interesu mog klijenta da dobijem još vremena, a to je i u interesu pravde. Mi ovaj predmet pripremamo u više koraka: počevši od osnove krivičnog dela, zatim od eksperata, a sada smo na onom delu koji se tiče UN-a u predmetu. Ali da bi se na taj način pripremili, moramo da prođemo kroz mnogo materijala koje nam je Tužilaštvo pripremiло, kao i izjava koje su nam od pomoći za optuženog, jer nailazimo i na opravdavajuće informacije. Mi se ne bavimo predmetom koji je utemeljen samo na parametrima Tužilaštva. Jer, to je predmet sa znatno širim pravcima, na osnovu dokumenata koji su nam oni obelodanili, a i sudeći

na osnovu naših dosadašnjih priprema. U ovoj fazi, kao što sam i rekao pred Sudom, a ja znam da je časni Sud pročitao transkript, i ja ne želim da se ponavljam, ali tražim više vremena.

SUDIJA ORIE: Da. Vi ste čak spomenuli mesec oktobar, čini mi se?

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay, da budem sasvim jasan. Nije bilo bez razloga što sam zamolio gospodina Tiegera da se konsultuje sa Odbranom oko prvih svedoka, što će u najmanju ruku, ako vi odlučite... naravno da ja ne znam da li ćete vi ili nećete odložiti vašu uvodnu reč, što bi značilo da ukoliko gospodin Tieger... a sada na umu imam upravo vašu poziciju – ukoliko gospodin Tieger bude u prilici da nađe svedoka koji neće dovesti do mnogo problema te prve nedelje, mi bi u tom slučaju u stvari sa suđenjem više-manje počeli 7. aprila. Tako da bi još uvek ostalo nekoliko nedelja nakon sedmice koja se završava 14. marta. Ostalo bi još tri nedelje do 7. aprila. A iz istog razloga sam organizovao ili bar predložio raspored u kome bi nedelja tokom koje se ne bi zasedalo bila ranije određena, a to bi bilo četiri nedelje nakon početka suđenja. I na kraju, zakazivanje suđenja je... dokaz je u pudingu koji se naravno jede. Hoću da kažem, da Pretresno veće naravno neće biti slepo i gluvo na ono što se u predmetu bude događalo, ukoliko vi tokom postupka budete zatražili dodatno vreme, ali to je u ovom trenutku veoma apstraktno pitanje za Pretresno veće, jer još uvek nismo potpuno u stvarima i svemu ostalom. Moramo da pronađemo sopstveni put. Mi ćemo svakako deo predloga, posebno ovo što sam spomenuo uzeti u razmatranje, posebno imajući u vidu zabrinutosti koje ste vi izneli.

ADVOKAT KAY: Da. Časni Sude, ja sada ne mogu, ja ne tvrdim da su ovo najbolji argumenti, ali ja ne mogu da iznesem dodatne argumente, ali tražim od Suda razumevanje za naš zahtev koji se zasniva na utemeljenim razlozima. Tu se ne radi o razlozima koje smo tek tako povezali zajedno. Ja moram da preuzmem kao novi zastupnik čitav novi tim.

SUDIJA ORIE: Da. A ono što je dovelo do toga nije nešto o čemu bismo sada trebali detaljno da raspravljamo...

ADVOKAT KAY: Ne.

SUDIJA ORIE: ...u ovom trenutku, ali naravno da tu postoji nekoliko pitanja i dilema. I na kraju vi gospodine Mikuličiću.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, ako mogu ja...

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Kada je u pitanju Odbrana Markača, početak suđenja ima uticaja. Imajući na umu da sam imenovan početkom novembra, vidim da je Sud uzeo u obzir nekoliko pitanja koja sam ja pokrenuo i ja to veoma cenim. Veoma sam zahvalan. Ja sam nekako na sličnoj poziciji kao i gospodin Kay, iako se ja upoznajem

sa predmetom još kraće vreme od njega. Srećom da imamo tim ljudi koji su aktivni, ali ja sam deo tog tima, i imajući na umu da još uvek ima stvari koje ja još uvek trebam da uradim u ovom predmetu kako bih bio spreman za suđenje, ja se nalazim u sličnoj poziciji kao i gospodin Kay. Ali pod ovim okolnostima, poštujem što je Sud uzeo u razmatranje pitanja o kojima sam govorio.

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Kuzmanoviću. Možete da primetite da na primer prve nedelje aprila meseca...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Da, da.

SUDIJA ORIE:...nećemo zasedati, tako da bi to moglo da vam bude od pomoći.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Da, cenim to, časni Sude, I želim da dam Sudu na znanje da sam posle predloženog rasporeda uvideo da su one tačke koje sam ja izneo uzete u razmatranje, i ja to cenim.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Mi ćemo razmotriti vašu argumentaciju i obavestićemo vas prvom prilikom da li je predloženi raspored postao i definitivni raspored u meri u kojoj to praktična situacija bude dozvoljavala, a to je okončanje drugog predmeta i dostupnost sudija na vreme. Naravno da po tom pitanju zavisimo i od Njujorka. Tako da ćemo mi to finalizovati sa punim uvidom u ono što ste vi rekli. A sada, da li postoji još nešto u vezi sa pitanjem početka suđenja i praktične strane rasporeda suđenja o čemu biste hteli da govorite? Gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Ne, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe?

ADVOKAT KEHOE: Ne, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay, gospodine Kuzmanoviću. Ponekad samo primetim da se tri puta klima glavom, što je veoma praktičan način... tako da je to tri puta klimanje glavom kao - ne na strani Odbrane. Onda bih u tom slučaju želeo da pređem na sledeće pitanje koje je neophodno sveobuhvatno proći. Radi se o trajanju suđenja. Kao što sam proverio i video u transkriptima, mi se krećemo, gospodine Tieger, a ja bih želeo da počnemo od izvođenja dokaza Odbrane. Mi smo počeli sa procenom od 22 do 24 meseca za celokupni predmet, uključujući i Presudu – ja sada govorim o proceni koja je izneta krajem 2006. godine. u stvari, ne znam da li je to bilo 2006. godine, ali to je bila prva procena... a onda je bila u decembru, 5. decembra 2006. godine, kada smo izneli drugu procenu koja je iznosila 2 do 14 meseci za celokupni predmet ali bez uključivanja u to pisanje Presude. A mi smo juče utvrdili da je samo za izvođenje dokaza Tužilaštva potrebno 11 meseci, čime se zapravo vraćamo na početak, na prvobitnu, dugoročniju procenu. Pretresno veće je uložilo određeni napor, a shvatam da ste i vi to učinili gospodine Tieger, jer ste ranije govorili da je to paušalna procena i da nije zasnovana na proračunu, i kako bih bio jasan za sve strane – kada govorim o vremenu, o bilo kakvom merenju vremena, molim vas da ne budete neodređeni, već da prethodno izračunate. Gospodin Tieger je svestan kakva je bila situacija u prethodnim predmetima, i on zna da sam ja sklon aritmetici više od bilo čega ostalog. Prema tome

gospodine Tieger, da kažem samo još nekoliko stvari. Pre svega, ako govorimo o mesecima, ja bih želeo da znam šta se pod tim podrazumeva: da li se misli na mesec dana provedenog u samoj sudnici - *neto* ili je u pitanju kalendarskih mesec dana? Da li ste mislili na jedan mesec od 12 meseci u godini? Jer, godina ima 52 nedelje, a efektivno vreme Suda tokom godine je samo 41. ili 42. sedmice, jer su tu sudske pauze, i tako dalje, i tako dalje. Tako da kada mi govorimo o mesecima, ja bih želeo da znam na šta vi tačno mislite: da li na jedan mesec u kalendarskoj godini ili na mesec dana provedeno u samoj sudnici, jer 41 nedelja iznosi 720 časova otprilike? Sada, za mene je jedna nedelja kada zasedamo pet dana u nedelji, recimo od 9.00 časova do 13.45, a to je dnevno 4 časa i 45 minuta. Od tih 4 časa i 45 minuta, 45 minuta odlazi na pauze – 25 minuta plus 20 minuta, i onda nam ostaje 4 časa, a kako bi bili praktični – efektivno vreme samog suđenja iznosi tri ipo časa, kada se uzmu u obzir tehnički problemi ili kašnjenje sudija iz opravdanih ili neopravdanih razloga. A to nas dovodi do 17 i po časova nedeljno efektivnog suđenja. Naravno. Često se postavljaju proceduralna pitanja koja su u vezi sa izvođenjem dokaza, što znači da se za jedan mesec u sudnici efektivno iskoristi otprilike 75 časova. Vi ste gospodine Tieger izneli procenu od 11 meseci da će biti potrebno Tužilaštvu za izvođenje dokaza... svi ovi kablovi... to je 11 meseci na osnovu tog proračuna. Na osnovu *neto* vremena o kom sada govorim, to onda ne bi bilo od januara do novembra meseca, već bi to bilo do marta meseca sledeće godine – 11 meseci je 825 časova. Kada ste vi vršili proračun potrebnog vremena za izvođenje dokaza Tužilaštva, pretpostavljam da ste racionalno procenili i vreme potrebno za unakrsno ispitivanje svedoka Tužilaštva. Možete li da mi kažete na koji način ste vi vršili proračun, jer vi ste rekli da je ta procena od 11 meseci proizašla iz proračuna a ne iz neke paušalne procene. Na koji način ste vi došli do ovog vremena?

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, proporcija ili odnos na kom je ova procena zasnovana jeste da potrebno vreme za izvođenje dokaza Tužilaštva, dakle za glavno ispitivanje čini 60 posto ukupnog vremena.

SUDIJA ORIE: 60 posto za...

TUŽILAC TIEGER: Ja neću da tvrdim da ova procena od 11 meseci obuhvata i druge faktore, uključujući i procenu u odnosu na spisak po *Pravilu 65 ter*, vrstu grube procene koliko bismo mogli da budemo delotvorni i koliko je vremena potrebno za unakrsno ispitivanje od strane Odbrane, kao i ...

SUDIJA ORIE: Moje pitanje je bilo jednostavno: koliko ste sati predvideli za unakrsno ispitivanje u odnosu na svaki sat glavnog ispitivanja?

TUŽILAC TIEGER: Ja ne bih želeo da navodim Sud na pogrešan trag. Procena to nije uzimala u obzir. Ono što ja iznosim je da moja procena je zasnovana na tome da 11 meseci iznosi 825 časova, i kada se to uporedi sa formalnim, ne bih tako trebalo da kažem, sa proračunom potrebnih časova za izvođenje dokaza Tužilaštva tokom glavnog ispitivanja svojih svedoka, da nas to onda vodi na 60 posto vremena potrebno za glavno ispitivanje. Na taj način je to urađeno.

SUDIJA ORIE: Da pogledamo to malo detaljnije. Koliko je časova predviđeno na vašoj listi svedoka? Mislim na listu svedoka po *Pravilu 65 ter.* Koliko je časova predviđeno?

TUŽILAC TIEGER: Otprilike 550 časova, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Otprilike 550 časova. U redu. Onda 60 posto od 550 časova iznosi 330 časova? Da li se u tome slažemo?

TUŽILAC TIEGER: Da.

SUDIJA ORIE: To je onda ukupno 880 časova, a ja sam izračunao da 11 meseci čini 825 časova. To je onda još jedan dodatni mesec. Prema tome, da li ste razmotrili gospodine Tieger da ukoliko bi posvetili dva časa svedocima po *Pravilu 92 ter,* da bi onda kratkim predočavanjem dokaznog materijala preko pisane izjave svedoka sveli na manju meru i potrebno vreme za Odbranu prilikom unakrsnog ispitivanja tih svedoka. Hoću da kažem, da ukoliko je svedok *viva voce* – 60 posto, vratiću se na 60 posto kasnije – ali ako vi uvedete u spis dugačku pisanu izjavu i onda ispitujete svedoka jedan čas o tome, da li bi onda bilo fer očekivati i od druge strane da takođe ograniči vreme za unakrsno ispitivanje, jer bi oni morali da ispituju i o pisanoj izjavi, a ne samo o onom što je *viva voce* svedok tada izjavio. Dakle, ukoliko se uopšte mogu primeniti ovakvi procenti za svedoke po *Pravilu 92 ter,* a njih je otprilike oko 10, to još uvek ostaje da se vidi. Ali vi ste naveli 60 posto za čitavu Odbranu? Za tri predmeta, tri branjenika?

TUŽILAC TIEGER: Dve stvari, časni Sude. Da, ja prihvatam ovo što ste upravo rekli i slažem se da kakav god odnos da se smatra primerenim, on će se očigledno promeniti kada su u pitanju svedoci po *Pravilu 92 ter.*

SUDIJA ORIE: To je ograničeno. Po *Pravilu 92 ter* je ograničeno, ali se tu ipak radi o nekih 10 posto svedoka, da.

TUŽILAC TIEGER: Ja samo mogu još da naznačim, ono što sam i ranije rekao, da tih 60 posto nije brojka koju sam ja arbitrarno sada izneo, i ona nije izneta kako bi ograničila Odbranu vreme za unakrsno ispitivanje. Kao što sam rekao, ova procena odražava čitav niz činilaca i pokušaj da se predloži jedan broj koji je doduše manje precizan od onog koji Sud sada od nas traži, i na taj način smo mi došli do ovog postotka od 60 posto. Ali, ukoliko Sud smatra da je ova brojka neprimerena, neprecizna, nezadovoljavajuća, ona će morati onda da se ponovo razmotri. Ali ja ne želim da bude nejasno kako se došlo do tog procenta od 60 posto. Mi smo do toga došli... mi smo sprovedli brzi proračun na osnovu pretpostavke Pretresnog veća koliko ćemo imati časova u toku meseca i na broj meseci...

SUDIJA ORIE: Ali vi ste ranije pomenuli 11 meseci, pre nego što sam ja izneo broj časova u vezi vaše liste po *Pravilu 65 ter.* Ja moram da ustanovim da čak iako uzmete 60 posto vremena da bi... vaših 56 časova bi iznosilo više od 11 meseci, bilo bi 12 meseci. Naravno da je jasno da taj odnos... da to može biti od velikog uticaja na dužinu trajanja suđenja. Moje iskustvo sa tim u vezi je ograničeno na ovom Sudu, jer sam bio

samo u nekoliko predmeta. U jednom od tih predmeta sa samo jednim optuženim... nije postojala odluka, već smernica koja se odnosila na 60 posto. To je bilo u mom drugom predmetu, posle iskustva sa prvim predmetom, gde je bilo dodeljeno više od 60 posto. Kada je o ovom sada predmetu reč, on je u neku ruku sličan tom prvom predmetu, jer je reč takođe o trojici optuženih, gde je Pretresno veće dalo smernicu da će celokupna Odbrana imati otprilike isto vreme kao i Tužilaštvo. A to znači da dodeljeno vreme Odbrana među sobom treba da podeli na osnovu dogovora do koga bi došli, a ukoliko do njega ne bi došlo, onda bi u tom slučaju Pretresno veće dalo na kraju dodatna uputstva zastupnicima. Ukoliko pretpostavimo da u ovom predmetu po ovom pitanju zastupnici mogu da se usaglase, a ja ću to i od njih uskoro da čujem – do kog stepena smatraju da će se moći dogovoriti, ali ukoliko budemo imali isto vreme za Odbranu kao i za Tužilaštvo, a to je 560 časova, a ostavljam sada po strani pitanje o *Pravilu 92 ter*, to bi nas dovelo do 1120 časova, što bi onda iznosilo 15 meseci, a ne 11 meseci, a 15 meseci bi kalendarski iznosilo više od godinu ipo dana, što naravno dramatično menja gledište o tome kako će ovaj predmet... koliko će on trajati. I zbog toga postoji velika zabrinutost Pretresnog veća. Da se prvo obratim zastupnicima Odbrane kada je reč o ovom odnosu časova. Da li ste razmislili o toj temi? Da li ste gledali u druge predmete i kako je to tamo urađeno?

ADVOKAT KEHOE: Iskreno, časni Sude, mi se nismo tim pitanjem bavili mnogo vremena, jer nemamo iskustva kao časni Sud da bi znali kako to da podelimo. Mogu da kažem da je veoma teško doneti neku uopštenu odluku, jer neki svedoci mogu da imaju više uticaja na jednog branjenika nego na ostalu dvojicu. A nekad Tužilaštvo može da dostavi neke dramatične svedoke u smislu da iznose brojne informacije u kratkom periodu koje idu na ruku Tužilaštvu, što bi moglo da zahteva dodatno vreme tokom unakrsnog ispitivanja kada bi se dovodio u pitanje kredibilitet, pristrasnost, i sva ostala pitanja. Tako da iskreno časni Sude, nisam ovoj temi posvetio mnogo vremena, ali ćemo to svakako učiniti. Vidim da postoje neke poteškoće kod našeg klijenta u vezi odluke da se ograniči naša mogućnost za unakrsno ispitivanje, iako ja znam da će sigurno biti nekog ograničenja za sve. Čak iako ostavimo po strani svedoke po *Pravilu 92 ter*, ja sam i dalje zabrinut zbog tog ograničenja, obzirom da će Tužilaštvo neke svedoke izvesti sa nekim svedočenjima u veoma kratkom periodu, a nama će za to biti potrebno prilično vremena kako bismo to osporili.

:

SUDIJA ORIE: Da, možda bih mogao da govorim o dve stvari pre nego što se i vaše kolege izjasne o ovome. Prva stvar je da ponekad svedok može da utiče na samo jednog optuženog mnogo više nego na ostale. I zbog toga sam ja predložio u odnosu na situaciju u kojoj strane mogu da se slože da jedan svedok utiče na predmet jednog branjenika mnogo više nego na ostale, tako da bi on dobio 70 posto vremena planiranog za unakrsno ispitivanje. To je prva stvar i to može da bude fleksibilno. Druga stvar je da ukoliko ovo posluži kao smernica za Odbranu, na osnovu mog iskustva u predmetu koji se upravo privodi kraju, jeste da ponekad Odbrana unapred naglasi da na listi svedoka postoje određeni svedoci za koje će im biti potrebno daleko više vremena kako bi ih unakrsno ispitali u odnosu na druge. A to je važno i zbog rasporeda samom Tužilaštvu da bi ono znalo kada da dovede svedoke u Hag. Prema tome, ukoliko govorimo o istom vremenu i za Odbranu i za Tužilaštvo, za sve zastupnike Odbrane to neće nužno značiti da će to važiti za svakog pojedinačnog svedoka. Ali mi bismo mogli na primer da pogledamo nakon šest nedelja kako je vreme iskorišteno, i naravno da će Pretresno veće prihvatiti da vam u nekom slučaju treba mnogo više vremena nego što je

Tužilaštvo upotrebilo, a u nekom drugom slučaju će vam biti potrebno samo 25 ili 30 ili 40 posto od vremena koje je Tužilaštvo iskoristilo. Dakle, ja ne pokušavam da sugerišem... neki strog raspored za svakog svedoka, već da radije pronademo način koji bi nam omogućio da rukovodimo vremenom koje nam je neophodno za suđenje. To su bile dve stvari koje ste vi pokrenuli a na koje sam ja momentalno odgovorio pre davanja prilike drugim zastupnicima da...

ADVOKAT KEHOE: Ako mogu samo ukratko da odgovorim na ono što je časni Sud upravo izneo. Ja svakako predviđam da će svedoci koji će se pojaviti pred Pretresnim većem biti fokusirani samo na jednog optuženog u odnosu na drugog, i mi se naravno u tim slučajevima nećemo baviti beskorisnim unakrsnim ispitivanjem. Nadam se da tako smatraju i preostali optuženi. To nikada nije bila moja praksa, pa ni sada ne bih želeo da sa tim počnem. Nakon ovoga časni Sude, želeo bih da kažem da u ovom predmetu, obzirom na optužbe koje je iznelo Tužilaštvo, optuženi neće nužno biti jednoglasni u vezi njihovih interesa, i mislim da će to postati očiglednije kako suđenje bude odmicalo. Tako da može doći i do unakrsnog ispitivanja ne samo na osnovu onoga što bi Tužilaštvo iznelo, već i na osnovu onoga što bi došlo od zastupnika ostalih optuženih. I u tom smislu to je pomalo jedinstveno. A to se i dešava kada imate više optuženih u jednom predmetu.

SUDIJA ORIE: Shvatam to. Ali opet ponavljam, puding se proverava tokom jela, i ja vas uveravam da će Pretresno veće pažljivo pratiti kako se koristi vreme tokom unakrsnog ispitivanja – da li je vreme efikasno iskorišćeno ili nije. Ali ja shvatam da je vaše gledište efikasnog korišćenja vremena tokom unakrsnog ispitivanja nešto drugačije od gledišta Pretresnog veća. Ali nama je potrebna neka pokretna tačka, uputstvo za početak, a onda ćemo videti kako to u praksi funkcioniše. Nisam od vas čuo komentar na procenat od 60 posto za čitavu Odbranu, kako je to izračunao gospodin Tiegler?

ADVOKAT KEHOE: Iskreno, časni Sude, nisam o tome mnogo razmišljao – o tih 60 posto. Sve što bih vam sada o tome rekao bi bila improvizacija, a ja bih svakako želeo pre toga da obavim razgovor sa ko-zastupnikom, kao i sa mojim klijentom.

SUDIJA ORIE: A možda i sa ostalim kolegama, kao i sa kolegama u drugim predmetima, da bi videli kako te stvari funkcionišu. U redu. Hvala vam. Gospodine Kay?

ADVOKAT KAY: Na osnovu primedbi koje je časni Sud izneo o ovim pitanjima, vidim da je obratio pažnju na pitanje svedoka po *Pravilu 92 ter* koji predstavljaju poseban problem, obzirom na formu u kojoj se iznosi njihovo svedočenje.

SUDIJA ORIE: To bih u ovom trenutku ostavio po strani. Samo sam istakao da sam svestan tih problema oko proračuna kada su u pitanju svedoci po *Pravilu 92 ter*, da...

ADVOKAT KAY: Kada je reč o *viva voce* svedocima, ono što uvek predstavlja problem za Odbranu, jeste da svedok može biti upotrebljen od strane Tužilaštva na veoma širok način, jer ovde govorimo o Udruženom zločinačkom poduhvatu, a ne o odvojenim počiniocima i odvojenim zločinima. Optužnica je za Udruženi zločinački poduhvat. Na kraju iznošenja predmeta Tužilaštva se nalaze sva tri tima u istoj poziciji,

ali svi mi sa različitim interesima. Pri tome, imamo zajedničko vreme koje bi trebalo da raspodelimo, a ono je veoma malo – po 20 posto svakom. A ukoliko svedok bude govorio o stvarima koja se tiču sva tri tima, to nam onda neće ostaviti mnogo vremena za unakrsno ispitivanje, bez obzira na to koliko budemo efikasni i učinkoviti. Ovo je i predmet u kom se koristi veliki broj dokumenata, na koje ćemo se mi oslanjati, i pokušaćemo na taj način da brzo obradimo one tačke koje želimo, u to sam siguran. Ali ja bih želeo, časni Sude, da imate na umu da je ovaj procenat od 20 posto za neke od svedoka, u slučaju kada bude bilo tri različita interesa, i to ne zbog toga što ćemo pokušavati da osporimo jedni druge ili da prebacujemo krivicu međusobno, već samo zbog toga što ćemo pokušavati da se nosimo sa samom suštinom navoda koji će biti tokom ispitivanja, i mislim da bi u tim slučajevima Pretresno veće trebalo da razmotri da li bi bilo pravično da naša ispitivanja tada budu na taj način vremenski ograničena.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Mikuličiću?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala vam, časni Sude. Teško mi je dodati nešto novo u vezi ove teme u odnosu na ono što su već rekli moje kolege prethodnici. U svakom slučaju, činjenica je da mi u ovom trenutku još imamo dosta nepoznanica vezanih uz ovo suđenje, u prvom redu pri tome mislim na tužilačku stranu, koja nakon što predstavi svoje svjedoke i nakon što zapravo u praksi vidimo na koji način će se razvijati unakrsno ispitivanje, tada će Obrana svakako biti u situaciji da predstavi jednu tačniju prognozu od one koju bi mogla u ovom trenutku. Kao što je rekao i gospodin Kay i gospodin Kehoe, ovisno o tome koja će biti tema pojedinog svjedoka, da li će tangirati neki zajednički interes Obrane, a pri tom mislim na institut Zajedničkog zločinačkog udruženja, ili će posebno tangirati nekog od svjedoka, smatram da ćemo u tom smislu među Obranom moći postići određeni dogovor u pogledu... u pogledu svjedoka. No, mislim da to ne može biti apsolutno određeno, jer će pokatkad i Obrane međusobno imat' različiti stav u odnosu na iskaz svakog pojedinog svjedoka. Htio bih zaključno reći samo to da apsolutno smatram da je vaš pogled na... na ovo pitanje, a koji se bazira na iskustvu i u prethodnim predmetima, a i u nekim drugim predmetima koje smo imali prilike vidjeti – da ćemo moći dati puno preciznije procjene nakon što vidimo zapravo kako će se to u praksi odvijati.

SUDIJA ORIE: Da. Hvala vam, gospodine Mikuličiću. Svakako da je jasno da bi potrebno vreme za unakrsno ispitivanje svedoka koji govori o osnovi krivičnog dela bilo 40 posto i da bi bilo isto za sve branjenike, to je sasvim zamislivo. Međutim, ukoliko je reč o svedoku koji govori o komandnoj strukturi, nekih 50 do 60 posto njegovog svedočenja bi bilo isto za sve branjenike, dok bi u ostalih 40 posto bilo različito – kada bi govorio o branjeniku A, B ili C. Prema tome, mislim da trebamo da počnemo sa određenim smernicama, što ne znači, što sam već ranije rekao, da će se strogo primenjivati za svakog svedoka 100 posto, ili 80 posto, ili 60 posto. Istovremeno pozivam i apelujem na zastupnike Odbrane da međusobno o tome porazgovaraju, da razmotre, i možda da se posavetuju sa drugim zastupnicima koji su radili u sličnim okolnostima. Jasno mi je da predmet sa šest optuženika je drugačiji od predmeta sa tri optuženika, kao i ovaj od predmeta sa jednim optuženim. Tako da kada sam istakao da sam malo zabrinut oko procenta od 60 posto koji je u proračunu iznelo Tužilaštvo, moram da priznam da 100 posto za tri tima Odbrane jeste bilo načelo u drugom predmetu sa trojicom optuženih, možda vam je to poznato a možda i nije, a naravno da

ne postoji situacija u kojoj su svi zadovoljni, ali mislim da je to funkcionisalo relativno dobro, i zato ja sa zadovoljstvom očekujem dalja razmišljanja o ovoj temi, a ovo je moj način razmišljanja u ovom trenutku.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, ako mogu da kažem, mislim da se o tome već govorilo, a mislim da bi nam svima bilo od pomoći kada bi imali jednu tabelu u kojoj bi se pored svakog svedoka naveli i dokazi koji će se kroz njegovo svedočenje izvoditi, i to bi svima pružilo priliku da unapred kažu: "U redu. Ovo je svedok, ovo su dokazni predmeti koje će koristiti svedok ili koje će koristiti Tužilaštvo da putem tog svedoka uvrsti te dokaze u spis, ili da se vidi da su to tačke ili tačka o kojima će svedok da govori" - što bi svima nama zaista pomoglo da odlučimo na primer da je za određenog svedoka Odbrani Markača potrebno više vremena tokom unakrsnog ispitivanja nego za Odbranu Gotovine. To bi i Sudu omogućilo da unapred vidi u kom pravcu će se kretati unakrsno ispitivanje, kao što bi svakom od timova omogućilo unapred da sagleda kakvu vrstu unakrsnog ispitivanja je potrebno sprovesti.

SUDIJA ORIE: Da. Ali moje briga sada nije usmerena na to koliko će kome biti potrebno vremena za svedoka A, B ili C - dva, dva ipo ili četiri sata za unakrsno ispitivanje. Moja glavna briga je u ovom trenutku koliko je nama potrebno vremena u celini... ja sam potpuno svestan toga da se ponekad suđenje razvije na takav način da onda morate da zaboravite na početni plan, ja to prihvatam. Ponekad suđenje traje znatno kraće nego što je planirano, a ponekad traju i duže od planiranog, a svakako da je za Pretresno veće najvažnije kako se koristi sudsko vreme. Ja ponekad slušam unakrsna ispitivanja u kojima su informacije od svedoka mogle biti dobijene u trećini vremena koje je upotrebljeno. Takođe, svestan sam da ja među anglo-saksonskim pravicima uživam lošu reputaciju, jer u slučaju da smatram da se nešto ne radi efikasno, ja onda pokušavam da to ubrzam, i toga želim da budete svesni. Možete da se raspitate kod vaših kolega kako to funkcioniše. Naravno da ćemo razmotriti vašu sugestiju, jer će to svakako biti od pomoći tokom pripreme za unakrsno ispitivanje, kao i što će biti od pomoći da se zna da će za određenog svedoka biti potrebno više vremena za unakrsno ispitivanje nego što je uobičajeno. Tako da bi to mogao da bude instrument od velike pomoći. Mi ćemo to razmotriti. Ali mene sada u ovom trenutku zanima dužina trajanja celine suđenja. To me gospodine Tieger ponovo vraća na vas. Govorili smo o 11 meseci, a to je mesečno 75 časova za suđenje, što znatno izlazi iz okvira prethodnih procena koje ste vi dali, bez obzira da li govorimo o 22 ili 24 meseca za celi predmet ili o 12 do 14 meseci za celi predmet. Ako bismo sada primenili ovaj pristup od 100 posto, to bi nas onda dovelo do potrebnih 15 meseci samo za izvođenje dokaza Tužilaštva, što bi bilo 18 kalendarskih meseci, odnosno 36 meseci ukupno. Tako bi suđenje trajalo tri godine, što je znatno više od svih ranijih procena. Pretresno veće vas poziva, a vi znate da ukoliko ne budete sledili poziv, jer je to neka vrsta naloga, a Pretresno veće vas poziva da drastično smanjite vašu listu svedoka. Vaša sadašnja lista svedoka znatno izlazi iz okvira koji ste ranije naveli, i ona vodi do 550 časova. Pretresno veće vas poziva da vidite da li možete da iznesete svoj predmet za otprilike 200 časova, jer bi nas to onda vratilo na ranije procene.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, ne sećam se da sam ikada iz bilo kog razloga ranije odbacio nalog Suda, a to nemam nameru ni u buduće da činim. Ali moram da se vratim korak unazad, kako bih rekao nešto o čemu sam govorio na konferenciji po *Pravilu 65 ter* u vezi sa sugestijom koju je Sud upravo izneo. Pretresno veće je bilo u ... tokom

naših razgovora o predmetu, ne svakako ovo Pretresno veće, ali je Pretresno veće imalo na raspolaganju našu listu po *Pravilu 65 ter*, kao i proračun potrebnog vremena za to. Koliko se ja sećam, prve procene o trajanju suđenja su bile podudarne sa tom listom. U vreme kada su davane nove procene, one su bile vezane za realnu mogućnost da će suđenje trajati duže i da će to dovesti do zbrke u samom suđenju, i tako dalje, i tada je iznet samo uopšteni poziv da strane imaju u vidu početno utvrđeno vreme trajanja suđenja. To je bilo u tom smislu, a znajući prvobitnu vremensku procenu, na njihovoj osnovi smo danas i razgovarali o proceni trajanja suđenja. Svakako da Tužilaštvo shvata zabrinutost Suda po pitanju trajanja suđenja, i mi ćemo prihvatiti poziv i preispitaćemo na koji bi način suđenje moglo da se skрати, ali broj časova koji su glavna smetnja sudu, iako ne želim ništa unapred da iznosim, moram da kažem da mi se ta brojka čini drakonskom i nemogućom kada se radi o ovom predmetu.

SUDIJA ORIE: Mogu li da vas podsetim, gospodine Tieger na sledeće: sve ove procene su date bez ikakve prethodne konkretizacije. Onda je lista po *Pravilu 65 ter* dostavljena u martu 2007. godine. Na statusnoj konferenciji održanoj 6. jula 2007. godine, vi ste gospodine Tieger rekli sledeće: "Sećam se da je ranije na zahtev Suda Tužilaštvo iznelo procenu o 12 do 14 meseci, ako se dobro sećam. Mi se nadamo da će se to vreme još više smanjiti kada bude postignut dogovor o nespornim činjenicama među stranama u predmetu, i na taj način doći do tačke u kojoj bi mogli da se fokusiramo samo na sporna pitanja u predmetu." A onda ste rekli: "Mene ništa od tada ne navodi na pomisao da bi tu procenu u značajnoj meri trebalo izmeniti." Kada ste vi gospodine Tieger predstavili listu svedoka po *Pravilu 65 ter* sa brojem časova, a ja sam to pažljivo proverio, pre svega, vi niste naveli celokupni broj časova – tamo je 138 časova. Juče sam učinio napor i sabrao sam to – 138 časova, i tada sam došao do ovih dramatičnih zaključaka – da kada vi kažete 11 meseci, a to ste ponovili i ove nedelje, da bi u realnom vremenu to iznosilo najmanje 15 meseci. Vi u julu mesecu niste obavestili Pretresno veće kakva je situacija na osnovu ove liste koju ste dostavili Pretresnom veću. Vi ne možete da očekujete od Pretresnog veća da sabira i oduzima sve dok se ne javi razlog za to. Tako da čitav istorijat procene koliko će ovo suđenje trajati predstavlja za mene razlog za veliku zabrinutost. Sada bih želeo da se vratite na procenu koju ste vi dali, na procenu koja nije data samo u odnosu na ovaj predmet, nego i na procenu u kontekstu, što možda i ne zabrinjava zastupnike Odbrane celokupnog rasporeda ovog suđenja. Pri tome mislim - koliko će ovo suđenje vremenski trajati. A kada vi kažete da je ovo drakonski što ja tražim od vas, ja vam onda kažem da je drakonski ono što ste vi uradili, a to je da ste iznosili, iako to nisu konačne, ali svakako nisu, realistične procene.

TUŽILAC TIEGER: Pre svega časni Sude, želim da se izvinim zbog upotrebe tog termina koji u sebu ima znatno više pežorativni i optužbeni ton nego...

SUDIJA ORIE: Ne, ne. Dovoljno me poznajete, gospodine Tieger, da bi znali da me to nije uvredilo. Ali ako vi kažete da je to dramatično, onda to naravno i jeste, ali ako se vama čini da je ono što ja od vas tražim dramatično, vi onda morate da znate da je to prouzrokovano onim što je Tužilaštvo ranije učinilo.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, ja sam pokušao da objasnim šta je osnova za to, i meni je žao ukoliko je došlo do bilo kakvog nesporazuma. Ja shvatam zbog čega je Sud

zabrinut po pitanju dužine trajanja suđenja. Ja takođe prihvatam odgovornost da je potrebno da u što je većoj mogućoj meri predstavimo pred Pretresnim većem predmet Tužilaštva kako bi Pretresno veće bilo u poziciji da donese ispravnu odluku. Mi ćemo svakako uraditi ono što Sud od nas traži i preispitati celokupni predmet kako bi obezbedili što veću efikasnost. Ja sada jednostavno želim da uputim signal o mojoj zabrinutosti oko... koji je predviđeni broj... i mi ćemo učiniti sve da to uskladimo, imamo obavezu da upoznamo Sud sa činjenicama kako bi odluka mogla da bude doneta u skladu sa efikasnim suđenjem.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na tome. Videćemo kakve će biti vaše nove procene i na čemu će se one zasnivati. I molim vas da imate na umu da mora biti potpuno jasno šta je temelj za vaše buduće procene. Shvatam da zastupnici Odbrane nemaju mnogo komentara na ovo, ali ukoliko imate, molim vas da to kažete?

ADVOKAT KEHOE: Nemam, časni Sude. Kao što sam juče rekao na konferenciji po *Pravilu 65 ter...* prekuže sa gospodinom Pittmanom, očigledno da ima oblasti sa restriktivnim potencijalima. Prolazeći kroz izveštaje eksperata, videli smo da predmet sada prelazi i na Bosnu u jesen 1995. godine, što svakako nije predmet ove Optužnice, jer je očigledno da se dokazi tiču granatiranja Knina...

SUDIJA ORIE: Da li je to vaš odgovor na...

ADVOKAT KEHOE: To su odgovori kada je reč o ubistvima... a sva ta pitanja sam ja pokrenuo u razgovoru sa gospodinom Pittmanom. Sve su to pitanja koja mogu značajno da ograniče ovaj predmet. Ja tu mislim...

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da je gospodinu Tiegeru drago što mu vi dajete sugestije kako bi on mogao...

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, iskreno mislim... zbog... govorili ste kako Odbrana mora da odgovori na 238 ubistva za koja ne postoje dokazi da je moj klijent ikada čuo za njih. To su veoma važni delovi dokaza na koje trebamo da ogovorimo.

SUDIJA ORIE: Da, pročitao sam to juče. Gospodine Kay, gospodine Mikuličiću, vi nemate komentar? Odbrana bi trebalo na sličan način da proceni vreme koje će joj biti potrebno, i tako dalje. Ja sam, kao što sam i ranije rekao, aritmetički tip mnogo više nego što sam sklon nejasnim i uopštenim procenama. Sada idemo dalje.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, molio bih Sud da iznesem samo dve stvari, ako mogu, kako bih odgovorio na komentare gospodina Kehoea?

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC TIEGER: Pod jedan, Tužilaštvo ni na koji način nije proširilo predmet na period nakon *Operacije Oluja*, a mislim da je upravo to sugerisao zastupnik. Ti događaji se pominju ali sa potpuno jasnim ciljem, samo u svrhu pokazivanja veoma specifičnih radnji, i to svakako neće oduzeti mnogo vremena, niti je to proširenje na...

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, ako mogu da vas prekinem. Nadam se da ste primetili da sam ja učinio sve da obeshrabrim gospodina Kehoea da ne ulazi u detalje o ovim stvarima o kojima upravo sada razgovaramo. Preme tome...

TUŽILAC TIEGER: Jednako se osećam obeshrabreno. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Pošto smo govorili o dužini trajanja suđenja, sada prelazimo na pitanje obelodanjivanja. Naravno da je o ovom pitanju bilo mnogo govora na konferenciji po *Pravilu 65 ter*. Ponekad mi izgleda da je bilo nekog zastoja ili nesporazuma u komunikacijama. Da li postoje neka preostala pitanja koja se tiču obelodanjivanja, a koja ne mogu da budu rešena bez intervencije Pretresnog veća? Želeo bih to od vas da čujem i da vidimo kako da rešimo te stvari. Prvo se okrećem sada Odbrani. Gospodine Kehoe?

ADVOKAT KEHOE: Ako bi o tome mogao da govori gospodin Mišetić, molio bih?

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Dobro jutro, časni Sude. Iz naše perspektive, mi radimo zajedno sa Tužilaštvom kako bi rešili nerešena pitanja, i ne mislim da je potrebna bilo kakva intervencija Pretresnog veća u ovom trenutku.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Gospodine Kay?

ADVOKAT KAY: Ne može da bude bez problema, i časni Sud je to mogao da vidi iz zapisnika sa sastanka. Ali čini se da je napravljen priličan napredak. Veliko nerešeno pitanje jeste prevod ekspertskih izveštaja na hrvatski jezik...

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT KAY:...jer su nam potrebne instrukcije vezano za te dokumente. I to je veliki deo moje zabrinutosti od samog početka mojih priprema za ovaj predmet, jer je jasno da mi moramo da dobijemo uputstva od ljudi iz Hrvatske, a korišćenje prevedenih dokumenata je osnova u pretpretresnoj fazi.

SUDIJA ORIE: Da. Pretresno veće se raspitalo kako stvari stoje po pitanju prevoda, i ja mogu da obavestim strane u postupku da je situacija prilično dobra u ovom trenutku i da je ostalo još jako malo stranica koje čekaju da budu prevedene u trenutku kada je informacija dostavljena od strane osoblja Pretresnog veća. Ukoliko želite to detaljnije da se obavestite, pozivam vas... da, imam ovde sledeće informacije. Koliko sam razumeo, još 74 stranice čekaju da budu prevedene sa BHS-a na engleski jezik, a 2.225 stranica je prevedeno sa engleskog jezika na BHS za Tužilaštvo i Sekretarijat, i nema više nijednog dokumenta koji čeka na prevod sa engleskog na BHS, što mi daje nadu da su i ekspertski izveštaji, ali mi dozvolite da to pogledam, jer je Odeljenje za konferencijske i prevodilačke usluge obavestilo osoblje Pretresnog veća da je prevod Theunensovog izveštaja, koji je svakako najobimniji, ima 700 strana, obavljen od strane prevodioca Tužilaštva, tako da to nije u posedu Odeljenja za konferencijske i

prevodilačke usluge, i pri tom su saopštili da će Tužilaštvo to objaviti u petak. Da li to možete da potvrdite, gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Ne, časni Sude. Na konferenciji po *Pravilu 65 ter* se o tome juče govorilo... ili u sredu. Ja sam naznačio da će ceo izveštaj biti preveden do kraja februara meseca, i da ćemo prevoditi na osnovu prioriteta, pa ćemo tako početi od sažetka, zatim od drugog dela izveštaja, koji sadrži...

SUDIJA ORIE: Da. Vi ste predložili da se prevode određeni delovi teksta.

TUŽILAC TIEGER: Tako je. I to po redosledu koji će zadovoljiti Odbranu, i ja sam to jasno rekao na konferenciji po *Pravilu 65 ter* kada sam izneo i kada će ceo tekst biti preveden. Morao bih takođe u opštem smislu da dodam da informacije koje Sud dobija od Odeljenja za konferencijske i prevodilačke usluge se tiču sam njihovih prevoda u naporima da... da se bilo koji problem sa prevodom što je moguće pre reši, tako da nastojimo da balansiramo dvojni dostupnu prevodilačku službu u Tribunalu, a obe službe su uposlene do krajnjih mogućnosti.

SUDIJA ORIE: Da. To znači da ima nekih nesporazuma između Odeljenja za konferencijske i prevodilačke usluge i vaše prevodilačke službe, bar kada je u pitanju napredak u vezi sa izveštajem gospodina Theunensa. Samo da vidim.

(Pretnesno veće i sudski službenik se savetuju)

SUDIJA ORIE: Ja u ovom trenutku ne mogu da izmenim situaciju, gospodine Kay. Da li je potrebno da date komentar... ne na ono što sam ja rekao, što se očigledno zasnivalo na nesporazumu, već... da li postoji mogućnost da... ja ne znam kada će se pozvati gospodin Theunens – u ranoj ili kasnijoj fazi suđenja. To naravno nije konačno, jer ja razumem da to što će neki svedok biti pozvan kasnije ili ekspert biti pozvan kasnije, da to naravno ne rešava vaš problem u ovom trenutku, jer bi vi takođe trebali da znate sadržaj tog izveštaja u ranoj fazi postupka u trenutku kada ekspert još uvek nije pozvan da svedoči. Da li ima još neko nešto da kaže na to?

ADVOKAT KAY: Ne. Časni Sud je razumeo da su nama potrebna uputstva, što je ključno, i da će se ta uputstva koristiti tokom razvoja pitanja u predmetu i pre nego što se veštak pozove ali i nakon što se on bude pozvao, i zbog toga sam ja zabrinut. Ja sam to istakao kako bi časni Sud znao da to pitanje postoji, i nadam se da to pitanje neće biti remetilački faktor na samom početku suđenja.

SUDIJA ORIE: Na kraju ćemo se sami uveriti u to. Ali gospodine Kay, vi ste svesni da gospodin Tieger čini sve što može kako bi ovo pitanje bilo rešeno, a ja ne mogu da očekujem od njega da izvrši prevod preko noći.

ADVOKAT KAY: Ne, i ja to shvatam.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Pretpostavljam da generalno govorimo o prevodima, a ne samo o izveštaju Theunensa?

SUDIJA ORIE: Ne, iako je gospodin Kay pokrenuo to pitanje koje ga posebno zabrinjava. Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako bismo mogli da dobijemo instrukcije od Pretresnog veća uopšteno kada je reč o protokolu i proceduri po ovom pitanju, a to je da mi imamo na strani Odbrane mnoga dokumenta koja su na hrvatskom jeziku i koja nisu podneta od strane Tužilaštva, pa tako onda nisu ni prevedena, a koje mi nameravamo da koristimo tokom unakrsnog ispitivanja svedoka. Mi smo dobili instrukcije na prethodnoj statusnoj konferenciji da ne zatrpavamo prevodilačku službu dokumentima koja možda neće biti korišćena tokom unakrsnog ispitivanja. A u ovom trenutku mi ne znamo koji će svedok ostati na listi nakon poziva koji je upućen. Ako bismo mogli... ja ne znam kako je Sud postupao u drugim predmetima u vezi pitanja da se Odbrani omogući prevod dokumenata za svrhu unakrsnog ispitivanja. I zbog toga bih predložio da... moja zamisao je da mi dobijemo neku vrstu tabele od Tužilaštva iz koje bi bilo jasno kada će koji svedok tokom suđenja biti pozvan da svedoči. Mi bismo onda mogli da dostavimo dokumente vezano za to prevodilačkoj službi bez traženja da nam Tužilaštvo kaže tačno vreme tog svedočenja, već samo kako bi mi uopšteno znali na koje dokumente da damo akcenat kako bi oni bili prevedeni.

SUDIJA ORIE: Ja mislim da onda kada je suđenje zakazano da počne u... znatno ranije, da je Tužilaštvo već imalo u planu ko će biti svedoci koje će pozvati u toku prvih šest ili osam nedelja. Ja to u najmanju ruku razumem, da je u to vreme postojala bar neka ideja. Gospodina Tiegera sada pitamo da nam kaže o osam nedelja unapred, tako da on mora da ima ideju ko će biti prvi svedoci. Ja ga takođe pozivam da se konsultuje sa Odbranom kako se na početku ne bi pojavili svedoci koji bi doveli do velikih problema u vezi priprema za unakrsno ispitivanje timova Odbrane. Mogu li da očekujem da će za nedelju dana od danas već biti obavljene te konsultacije, i da će gospodin Mišetić imati naznake koje svedoke će moći da očekuje, kako bi mogao da prilagodi svoj... kako bi prilagodio svoj pristup Odeljenju za konferencijske i prevodilačke usluge, a kako bi mogao da dobije prevode dokumenata koje će koristiti tokom unakrsnog ispitivanja? Generalno, ja bih vas zamolio da kada se pojave praktični problemi u smislu – kako doći do prevoda što je moguće pre, da se u tom slučaju obratite šefu tima službenika Pretresnog veća, koji u ovom trenutku nije u sudnici, a to je gospodin Nilsson, gospodin Jonas Nilsson. On je osoba koja će biti fokusirana na takvu vrstu problema. Da li postoje još neka pitanja koja imate u vezi obelodanjivanja ili prevoda?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ako dozvoljavate, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: U vezi obelodanjivanja i određenih tehničkih problema koji se s tim u vezi javljaju, obzirom na *upload*-anje, na IDS sistem, *case* menadžeri Obrane i Tužiteljstva prije nekoliko dana održali su zajednički sastanak kako bismo zapravo riješili te tehničke probleme. Ja naravno ne bih vas časni Sude želio zamarati sa

detaljima. Međutim, ono o čemu je bilo govora, to je otvaranje *e-courta* na koji bi se onda dokumenti mogli vrlo jednostavno i pregledno *upload*-ati. Dobili smo informaciju da... obzirom da naš predmet nije u prioritetu, barem prije nekoliko dana, jer neka suđenja počinju u veljači, da se *e-court* neće otvarati nego tek nekoliko tjedana prije početka suđenja. S obzirom na predvidivi tempo u kom će se ovo suđenje odvijati, a to je relativno brzi početak, mi bismo zamolili Vijeće da dade određene instrukcije u tom smislu da se *e-court* za Obranu otvori što je moguće prije.

SUDIJA ORIE: Da. Razumem da postoje dva pitanja. Prvo je odlaganje učitavanja podataka u elektronskoj bazi, ili je bar to ono što sam ja pročitao u transkriptu da izaziva zabrinutost, ali mi se čini da se to pitanje upravo sada rešava.

(Pretno veće i sudski službenik se savetuju)

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Vidite da smo vas mi zaista poslušali. Juče je zatraženo da se otvori sistem elektronske sudnice. Ispravite me ako grešim gospođo sekretarko, to se radi relativno brzo, i ako je tokom suđenja potrebno učitati dodatne elemente u elektronski sistem, to je... mislim da to ne bi trebalo da predstavlja veliki problem. A sastanak o tom pitanju će se uskoro održati radi otvaranja elektronske sudnice u ovom predmetu. I molim vas gospođo sekretarko da kakav god bude rezultat, da o tome strane budu obavestene bez odlaganja. Da. Još neko pitanje o obelodanjivanju i prevodima, iako elektronska sudnica naravno nije... pa, donekle ulazi u oblast obelodanjivanja. Da li ima još nekih pitanja o tome? Gledam na sat i predlažem da sada napravimo pauzu. A posle pauze bih želeo da ukratko prođemo kroz još nerešena pitanja, nerešene podneske, što možda neće trajati dugo. To je kako bi vas informisali na primer da smo još danas želeli da objavimo određene odluke, ali da to zbog određenih zdravstvenih problema u sastavu Pretnog veća koji nisu ozbiljni smo morali da odložimo na par dana. Ali ja bih želeo da prođemo kroz tu listu, bar kroz onaj deo koji nije poverljive prirode, naravno, a o onima koji jesu poverljive prirode da razgovaramo samo na zatvorenoj sednici ili na privatnoj sednici, kako bi videli da li ima nekih *ex parte* podnesaka, o kojima naravno nećemo govoriti na današnjoj statusnoj konferenciji. Nastavljamo sa radom u 11.55 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, mogu li da vas pitam za ono kada ste rekli da prihvatate poziv Suda – koliko vam je potrebno vremena da napravite novu listu svedoka po *Pravilu 65 ter* u kojoj ćete ili redukovati broj svedoka ili broj časova? Video sam da je za određen broj svedoka planirano mnogo časova, a to bi trebalo da se svede na negde oko 200 časova, kao što sam ranije rekao. Kada vi mislite da ćete moći da dostavite taj novi spisak?

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, ja sam već zakazao sastanak kako bi razmotrili ovo pitanje. Želeo bih da se konsultujem sa svojim timom. Da li postoji mogućnost da ja saopštim Sudu posle tog sastanka realističnu procenu, ili Sud želi da je sada iznesem?

SUDIJA ORIE: Kakva je u ovom trenutku vaša procena, šta će proizaći sa tog sastanka?

TUŽILAC TIEGER: Ja smatram da je potrebno dve do tri nedelje da bi se to na pravi način obavilo, a ja znam da upravo to Sud i želi, tako da...

SUDIJA ORIE: Da. Ukoliko bi mogli da to uradite u roku od dve nedelje, mislim da bi to Sudu bilo prihvatljivo. To je jedno. Pored toga, to ne bi trebalo da vam bude prepreka da se posavetujete sa Odbanom o prvih nekoliko svedoka ili o prvom nizu svedoka čije ćemo iskaze slušati.

TUŽILAC TIEGER: Ne, razumem to.

SUDIJA ORIE: Da. Osim ako ne dobijem drugu informaciju, očekujem od vas da za dve nedelje dostavite novu listu po *Pravilu 65 ter* sa takođe novim brojevima časova. A ukoliko biste vi mogli odmah da saberete, to bi nam onda uštedelo vreme.

TUŽILAC TIEGER: Možete da budete sigurni da svakako neću izostaviti da navedem ukupan broj časova na kraju liste, kao i broj časova za svakog pojedinačno.

SUDIJA ORIE: Da, hvala vam. Ranije sam obavestio strane da će gospodin Nilsson biti vođa tima. Nisam bio precizan, jer će on biti vođa tima kada suđenje bude počelo, a do tada, a to objašnjava zbog čega on i nije u sudnici, gospodin Philip Dygeus je naravno ovde sa gospodinom Pittmanom, višim sudskim savetnikom. Molim vas da se obojici obratite, i gospodinu Nilssonu i gospodinu Dygeusu – koji u ovom trenutku obavlja većinu posla i koji je za to ovlašćen. Ali svakako da bi to moglo da ima uticaja i na samo suđenje u kasnijoj fazi, tako da je nužno da i gospodin Nilsson bude obavešten u vezi razvoja situacije, ali je njegov trenutno glavni zadatak i dalje u *Predmetu Haradinaj*. Kao što sam ranije rekao, sada bih želeo da brzo prođemo kroz sporne podneske. Jedan od podnesaka se tiče i navodnog sukoba interesa gospodina Kehoea. Mi smo želeli još danas da donesemo odluku o tome, ali kao što sam naveo ranije, zbog zdravstvenih razloga je to odloženo, a sada mi je teško da kažem da li će to biti urađeno za dva, tri, četiri ili pet dana, ali će odluka biti uskoro doneta. Još uvek su tu i nerešeni podnesci Tužilaštva o kojima nije doneta odluka, a tiču se *Pravila 92 bis, 92 ter i 92 quater*. Mislim da je na konferenciji po *Pravilu 65 ter* Tužilaštvo pozvano da podnese dodatne zahteve u onoj meri u kojoj je to moguće. I koliko sam shvatio to gospodine Tieger, često se pojavi pitanje zaštitnih mera pred sam dolazak svedoka u Hag, ali to ponekad može i unapred da se predvidi. Dakle, u onoj meri u kojoj je to moguće, molio bih da podnesete još zahteva. Uz to bih želeo da dodam da praksa kod svih Pretresnih veća nije ista, ali pitanje da li će se svedok pozivati ili se neće pozivati zbog unakrsnog ispitivanja jeste odluka koju sam u najvećem broju slučajeva donosio zajedno sa mojim kolegama sudijama. Shodno tome, mi radimo na nerešenim podnescima i analiziramo sve vrste praktičnih pitanja, ali konačna odluka mora da sačeka dok ne saznam ko će biti moje kolege sudije, ili bar dok ne saznamo većinu koja će činiti sastav Pretresnog

veća, jer će to imati uticaj na... jer takve odluke mogu da imaju uticaj kada je u pitanju Presuda, tako da mislim da nije u redu da donosim takve odluke kao predsedavajući sudija i da sa tim odlukama dočekam ostale sudije. Jer, ukoliko se sa tim ne bi složili, onda bi morali da je opozovemo, a to ne bi bila idealna situacija. Da, nisam pomenuo ono što je ranije bilo pokrenuto više puta u vezi sa dužinom trajanja suđenja. Reč je o saradnji među stranama oko postizanja dogovora o nespornim činjenicama u skladu sa važećim pravilima. Kada smo nešto ranije govorili o procenama, često je navođeno da bi to išlo znatno bolje kada bi se postigao dogovor oko nespornih činjenica. Da li bi strane mogle da me informišu - da li je po tom pitanju napravljen neki napredak? To bi možda moglo da ima uticaja i na vašu novu listu na osnovu *Pravila 65 ter* ili na različite aspekte procene u vezi sa trajanjem suđenja. Da li je napravljen ikakav napredak u ovom trenutku? Ne znam koga prvo sada to da pitam.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, o tome je govoreno na konferenciji po *Pravilu 65 ter*. Nemam ništa posebno na to da dodam, osim da kažem da sam na konferenciji po *Pravilu 65 ter* rekao da ću dostaviti Odbrani tri dosijea sa dokumentima koji su uglavnom podeljeni po kategorijama na osnovu njihovog izvora nastanka, a reakcija na to, prvobitna reakcija je bila, kako sam ja razumeo, sasvim pozitivna na strani Odbrane. Ne želim da govorim u njihovo ime, i možda bi oni želeli još vremena kako bi to pregledali, ali svakako je tačno da će im to biti od pomoći kako bi organizovali svoje predmete, i da će biti od koristi svim stranama u predavljanju predmeta pred Sudom na najefikasniji način. To je sve što bih mogao da dodam u odnosu na ono što je izrečeno na konferenciji po *Pravilu 65 ter* a znam da je zapisnik sa sastanka Sud već pročitao.

SUDIJA ORIE: Da. Ukoliko vi dostavite Odbrani tri dosijea sa dokumentima, da li je onda vaša namera da to kasnije uvrstite u dokaze, ili šta vi tačno... ili vi želite sporazum o tome da su ti dokumenti autentični i da njihov izvor nije sporan, ili šta će tačno biti uloga ova tri dosijea na suđenju?

TUŽILAC TIEGER: Nastojimo da postignemo dogovor o nespornim činjenicama i njihovoj težini, značaju i zaključcima iz samog materijala što je jako težak proces i zaista je to sam centar toka suđenja. Sa druge strane, utvrditi koji se dokumenti odnose na koju kategoriju svedoka ili koji organ, i omogućiti im da se oni uvedu u spis, i onda dozvoliti stranama da...

SUDIJA ORIE: Da to više-manje komentarišu...

TUŽILAC TIEGER: Upravo tako.

SUDIJA ORIE:... bez da imaju...

TUŽILAC TIEGER: Ukoliko utvrdimo način na koji treba da se predoči jedan deo ove dokumentacije, mislim da je daleko izvodljivije da se o tome postigne sporazum, i to je ono što mi pokušavamo da...

SUDIJA ORIE: Vi u stvari tražite da Pretresnom veću budu dostupna ova dosijea, da ih strane u predmetu komentarišu i da se onda pokuša sa postizanjem sporazuma oko

izvora ili autentičnosti ovih dokumenata, a zatim da se rasprava fokusirala na to kakvi zajednički zaključci bi mogli da se donesu zajedno sa tim dosijeima? Da li sam to dobro razumeo?

TUŽILAC TIEGER: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: U redu. Da li nešto imaju da dodaju i zastupnici Odbrane, bilo kada su u pitanju dosijeji ili drugi aspekti oko nespornih činjenica?

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, mi nismo videli ta dosijea, tako da nam je teško da ih komentarišemo. Teoretski, mi bismo mogli nakon pregleda da se delom složimo a delom ne, ali ću ja sačuvati komentar do trenutka dok to ne budem video. Što se tiče nespornih činjenica, moj kolega gospodin Mišetić je učinio veliki napor kako bi pustio u opticaj niz nespornih činjenica svim stranama. Bilo je nekih komentara od strane Tužilaštva, ali one su i dalje u opticaju, i to bi bio stav Odbrane generala Gotovine u ovom trenutku.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay?

ADVOKAT KAY: Nemamo ništa posebno da dodamo u ovom trenutku, osim da ukoliko Tužilaštvo bude uvodilo u spis grupu dokumenata ili dosijea, onda bi i Odbrana želela da postupi na isti način, kako bi se stvari našle u potpunosti na svom mestu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, sugestija je da uz ove dosijee koje Tužilaštvo smatra dovoljno relevantnim trebaju da se nađu i drugi dokumenti?

TUŽILAC TIEGER: Isto sam i ja to predložio juče u razgovoru sa Odbranom.

SUDIJA ORIE: Da, u redu. Gospodine Mikuličiću?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, nemam ništa dodati na ovu temu.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na tome. Svakako da vi nećete biti iznenađeni ukoliko Pretresno veće ohrabri sve strane da učine sve što mogu i to ne u pet minuta do dvanaest, kada je predmet Tužilaštva već skoro gotov, i da se onda... da se Pretresnom veću dostave nesporne činjenice, kao što je datum rođenja optuženog ili nešto slično. Hajde da pokušamo da postignemo neki značajniji dogovor, a ukoliko to ne možete da postignete, nemojte da držite Pretresno veće u očekivanju da će se nešto postići, i da se onda na kraju pokaže da ništa nije postignuto. Sada bih želeo da krenemo dalje. I dalje imamo podnesak u vezi Optužnice i pretpretresnog podneska... u vezi toga ima više podnesaka, i ono što sam i rekao ranije jeste da ti podnesci imaju prioritet kod Pretresnog veća i da će se o tome prvo doneti odluka. Zatim postoji i podnesak Tužilaštva kojim se dopunjuje lista dokaznih predmeta. To je skoro dostavljeno. Sve što mogu je da kažem da će odluka biti doneta uskoro. Sada bih želeo da pređemo na privatnu sednicu, zbog drugog ili...

(privatna sednica)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

sekretar: Časni Sude, sada smo na otvorenoj sednici

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospođo sekretarko. Mislim da imamo još jedan nerešeni podnesak, a ja sam već video nacrt, tako da ponovo uz isto ograničenje, radi se o zahtevu Odbrane Čermaka o modifikaciji uslova privremenog puštanja na slobodu. Mi smo o tome već delimično razgovarali, i nacrt odluke već postoji, ali je komunikacija među sudijama u ovom trenutku zbog navedenih okolnosti otežana, ali će odluka svakako uskoro biti doneta. Kada je reč o privremenom puštanju na slobodu gospodina Gotovine, Žalbeno veće je juče donelo konačnu odluku, tako da nije potrebno u ovom trenutku tome posvećivati vreme. Jedina stvar za koju bih želeo da se nađe u zapisniku a ne da se ostavi za sastanak po *Pravilu 65 ter* jeste način na koje strane u postupku komuniciraju sa Pretresnim većem, posebno kada se radi o elektronskoj pošti. Kao što je i bilo rečeno na sastanku po *Pravilu 65 ter*, ja to sada ponavljam, jer je dobro za sve da se pozabavimo ovom stvari. Kratke poruke u smislu praktičnih rešenja se mogu u kopiji slati Pretresnom veću, ali moraju da budu transparentne, što znači da svako u postupku u ovom predmetu mora da zna da je Pretresno veće dobilo takve poruke. Ukoliko se u porukama radi o suštinskom materijalu, na primer, jedna strana hitno traži više vremena kako bi odgovorila na nešto, ili tome slično, što i dalje nije od velikog značaja, ali se ipak odražava na tok procesa, i u tom slučaju bi svaka strana u postupku morala da dobije kopiju te elektronske poruke, kako bi svi znali o kakvoj se vrsti komunikacije radi. Jer, bilo šta da pošaljete timu Pretresnog veća, on će to dostaviti sudijama, i mora biti jasno da je takva komunikacija postojala i zbog toga svako mora biti obavešten o sadržaju takve komunikacije. Ako je reč o nečemu što je zaista od suštinske važnosti, onda je potrebno da strane odštampaju tu elektronsku pošiljku kako bi bila zavedena ne samo zbog činjenice da je postojala komunikacija, već zbog toga da svi moraju da budu upoznati sa konkretnim sadržajem takve komunikacije. Dakle, to su uputstva Pretresnog veća kada je u pitanju elektronska pošta. Da li postoji još nešto, jer na mojoj listi nema više stavki? Gospodine Tieger, da li postoji nešto o čemu bi Tužilaštvo želelo da govori u ovom trenutku?

TUŽILAC TIEGER: Ne, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, gospodine Mišetiću?

ADVOKAT KEHOE: Ne, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay?

ADVOKAT KAY: Ne, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ne, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Mikuličiću. Ovim je završena statusna konferencija. Prekidamo sa radom do daljnjeg.

Statusna konferencija je završena u 12.50 h.

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje